

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА, СОЦІАЛЬНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

УДК 351.84(477):316.42

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2025.1.23>**Запорожченко Олексій Володимирович**

кандидат філософських наук,
доцент кафедри права і соціальної роботи
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
вул. Іллі Ріпина, 12, Ізмаїл, Україна
orcid.org/0000-0003-0496-2605

Садова Світлана Олегівна

викладач кафедри права і соціальної роботи
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
вул. Іллі Ріпина, 12, Ізмаїл, Україна
orcid.org/0000-0001-7268-9001

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ: ПРІОРИТЕТИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття висвітлює ключові аспекти модернізації національної соціальної політики в умовах динамічних глобальних змін і внутрішніх соціально-економічних трансформацій. Автори наголошують, що ефективне функціонування системи соціального захисту потребує комплексного підходу, заснованого на прозорості, результативності та адресності. Такий комплексний підхід робить систему соціального захисту більш ефективною, сприяє соціальній справедливості й забезпечує цільове використання бюджетних ресурсів. Детально розглянуто інституційне зміцнення, яке передбачає вдосконалення механізмів управління соціальними програмами та скоординовані дії між різними державними органами. Важливим викликом залишається вплив демографічних тенденцій, зумовлених старінням населення та активною міграцією, що обтяжує пенсійну систему й загострює потребу у впровадженні ефективних накопичувальних і страхових механізмів. Паралельно з цим цифровізація набуває дедалі більшого значення: створення єдиного інформаційного простору пришвидшує обробку даних, мінімізує дублювання функцій та підвищує точність соціальних виплат.

Метою дослідження є визначення ключових напрямів модернізації національної соціальної політики, оцінка ефективності існуючих соціальних програм та механізмів їх управління, виявлення основних викликів, що стоять перед соціальною сферою в Україні, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності соціального захисту та розвитку людського капіталу.

Методи дослідження: порівняльний аналіз, спрямований на зіставлення українського та міжнародного досвіду модернізації соціальної сфери; системний підхід, що дозволяє вивчити взаємозв'язок між інституційними реформами, економічними факторами та соціальною політикою; а також метод експертного оцінювання, що базується на висновках науковців і практиків щодо ефективності соціальних реформ.

Результати дослідження. Визначено, що ефективність соціального захисту може бути підвищена шляхом інституційного зміцнення, вдосконалення механізмів управління, цифровізації та створення єдиного інформаційного простору. Виявлено, що ключовими викликами залишаються демографічні зміни, старіння населення, активна міграція та обмеженість фінансових ресурсів, що ускладнює реалізацію соціальних програм. Підтверджено важливість партнерства між державою, бізнесом і громадянським суспільством у впровадженні соціальних ініціатив, що сприяє залученню додаткових ресурсів і підвищенню ефективності

політики. Обґрунтовано, що децентралізація дозволяє адаптувати соціальні програми до регіональних особливостей та оптимізувати використання бюджетних коштів.

Ключові слова: модернізація, соціальна політика, ефективність, соціальний захист, цифровізація, адресність, партнерство, інновації.

Вступ. Модернізація національної соціальної політики є одним із пріоритетних напрямів державного розвитку в умовах глобальної конкуренції та соціально-економічних викликів ХХІ століття. Зіткнувшись із демографічними змінами, розвитком технологій, міграційними процесами та ускладненням економічної ситуації, держави вимушені переглядати свої підходи до організації соціальної сфери. При цьому важливо зберегти фундаментальні цінності – забезпечення гідного рівня життя, соціальний захист найуразливіших верств населення, сприяння справедливому розподілу ресурсів і рівним можливостям для усіх.

У європейському контексті ці цінності набувають конкретного змісту через впровадження так званих «європейських стандартів життя». Це передбачає не лише високий рівень соціальної захищеності, а й доступність якісної освіти, охорони здоров'я, забезпечення безпечних та справедливих умов праці, наявність механізмів соціального діалогу й постійне вдосконалення інститутів соціального захисту. У Європі розвиваються комплексні підходи до інтеграції різноманітних груп населення, створення «розумного зростання» (smart growth) та підтримки найуразливіших верств у періоди економічних потрясінь. При цьому великий акцент робиться на відповідальності кожного перед суспільством і на солідарності як базовому принципі соціальної політики. Такі аспекти набувають особливої актуальності в умовах швидкої цифровізації, екологічних викликів та структурних змін у зайнятості, що потребують ефективної взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством.

Україна, перебуваючи на етапі глибоких реформ, не може ігнорувати сучасні реалії та європейські тенденції. Економічні коливання, наслідки військових дій, значна міграція працездатного населення, зміни в структурі ринку праці та стрімкий технологічний прогрес вимагають впровадження комплексного підходу до формування й реалізації соціальної політики. Дотримання європейських стандартів життя водночас стає орієнтиром і викликом: щоб інтегруватися в європейський та світовий простір, Україна має адаптувати найкращі практики до власних специфічних умов і потреб. Серед головних завдань – підвищення рівня соціальної справедливості, формування доступних і прозорих механізмів соціального захисту, запровадження дієвих моделей підтримки вразливих верств населення, а також створення умов для генерування нових робочих місць.

У цьому контексті модернізація стає невід'ємною умовою успішного розвитку України та її подальшого зближення з Європейським Союзом. Адресність (таргетинг) і результативність (ефективність) як два ключові принципи цієї модернізації покликані забезпечити, аби соціальні видатки йшли саме до тих, хто їх найгостріше потребує, і при цьому приносили вимірювані, відчутні результати у вигляді зниження бідності, підвищення рівня зайнятості та покращення якості життя громадян. За умови ефективного поєднання цих принципів, а також врахування європейського досвіду та конкретних соціально-економічних реалій України, державна політика здатна задовольнити зростаючі потреби суспільства й водночас закласти підвалини для сталого, інноваційного та справедливого розвитку.

Метою дослідження є визначення ключових напрямів модернізації національної соціальної політики, оцінка ефективності існуючих соціальних програм та механізмів їх управління, а також виявлення основних викликів, що стоять перед соціальною сферою в Україні. Відповідно до поставленої мети дослідження спрямоване на розробку рекомендацій щодо підвищення ефективності соціального захисту, оптимізації використання бюджетних ресурсів і сприяння розвитку людського капіталу.

Методи дослідження: аналіз нормативно-правових актів; порівняльний аналіз; системний підхід; статистичний аналіз; метод експертного оцінювання.

Результати дослідження. Ключовими пріоритетами модернізації національної соціальної політики є інституційне зміцнення та підвищення ефективності управління, орієнтація на

результативність та адресність, а також розвиток людського капіталу. Дані аспекти модернізації аналізує в своєму науковому доробку Петькун С., наголошуючи, що: «оптимізація процедур надання соціальних послуг, мінімізація адміністративних бар'єрів, підвищення прозорості та підзвітності органів влади, розробка інструментів моніторингу та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів у соціальній сфері сьогодні є основними практичними завданнями соціальної політики із забезпечення рівного доступу до послуг» [12, с. 11]. В. Головко зауважує, що успішне впровадження європейських підходів у соціальній політиці та соціальному захисті сприятиме створенню висококонкурентного середовища, підвищенню рівня зайнятості, зниженню дискримінації та забезпеченню справедливих умов праці. Це, у свою чергу, підвищить соціальні стандарти, захищеність найуразливіших верств населення та прискорить процес євроінтеграції України шляхом формування прозорої, оперативної та якісної системи соціальної політики [6].

Досліджуючи ефективність управління Гальченко М. виділяє важливий аспект модернізації соціальної політики – необхідність посилення інституційних спроможностей державних органів, відповідальних за формування та реалізацію соціальних програм та виховання нової національної еліти [5]. Неузгодженість між різними міністерствами та відомствами, брак координації та відсутність чітких критеріїв ефективності призводять до дублювання функцій і нерационального використання бюджетних коштів. Для подолання цих недоліків необхідно:

1. Вдосконалити законодавчу базу з урахуванням сучасних викликів, забезпечуючи узгодженість між різними нормативними актами.

2. Запровадити прозорі механізми фінансування та контролю за ефективністю соціальних програм.

3. Створити єдиний інформаційний простір, у якому органи влади могли б оперативно обмінюватися даними, що сприятиме уніфікації підходів та оптимізації процесів [9].

В умовах обмеженості ресурсів пріоритетним завданням є забезпечення максимальної ефективності витрат на соціальні програми. Стандартні підходи, які передбачають однакову підтримку для всіх категорій населення, часто призводять до розпорошення коштів і не дають змоги вчасно підтримати тих, хто цього найбільше потребує. Тому сучасна соціальна політика має ґрунтуватися на принципах адресності та результативності [9]. Адресність (таргетинг) та результативність (ефективність) є двома основоположними принципами, на яких ґрунтується модернізація сучасної соціальної політики. Адресність полягає в тому, що соціальна підтримка спрямовується саме тим людям, які найбільше її потребують, а результативність означає досягнення вимірюваних і суспільно корисних результатів при оптимальному використанні ресурсів.

У контексті адресності відбувається перехід від універсальних форм допомоги, які охоплюють великі групи населення, до більш селективних механізмів із використанням чітко визначених критеріїв. До таких критеріїв належать рівень доходів, стан здоров'я, майновий статус, місце проживання, склад сім'ї тощо. Забезпеченню адресності сприяють єдині електронні реєстри, які об'єднують інформацію з різних джерел, а також прозорі процедури верифікації й соціального тестування. Це дає змогу виявляти справжні потреби громадян, запобігати зловживанням і досягати соціальної справедливості, коли саме вразливі категорії отримують найбільшу підтримку [8].

Принцип результативності (ефективності) полягає у здатності соціальної політики досягати конкретних завдань, як-от зниження рівня бідності, підвищення зайнятості, розширення доступу до якісних соціальних послуг чи інтеграція вразливих груп у суспільне життя. Для цього необхідні чіткі індикатори ефективності, розвинуті системи моніторингу й оцінювання, а також діджиталізація процесів надання допомоги і прийняття рішень. Наявність вимірних показників дає змогу відстежувати реальний вплив державних програм, виявляти малоефективні ініціативи й оперативно вносити корективи. Такий підхід дозволяє ефективно розподіляти державні ресурси, робити систему підзвітною та прозорою, а також стимулює підвищення професійності й відповідальності працівників сфери соціального захисту.

Поєднання адресності та результативності особливо важливе для раціонального використання обмежених ресурсів. Якщо соціальні виплати чи послуги розподіляються без належного врахування потреб, вони можуть бути розпорошені й не забезпечувати реальних змін. Але навіть таргетинг без орієнтації на результативність може залишитися формальним, адже допомога надаватиметься потребуючим, проте без достатньої уваги до реальної користі та кінцевих ефектів. Коли ж у систему закладається ідея таргетингу (охоплення найбільш вразливих груп) та ідея вимірювання результатів (досягнення чітких соціальних цілей), соціальна політика стає збалансованою й дієвою.

На практиці ефективна модернізація соціальної політики передбачає оновлення законодавчої бази, що визначає критерії надання допомоги й механізми її ревізії, широке використання електронних систем для реєстрації та моніторингу потребуючих, а також зміцнення управлінських спроможностей органів соціального захисту. Важливим завданням є підвищення професіоналізму працівників, які відповідають за надання послуг, і створення чіткої системи моніторингу та оцінювання всіх етапів: від планування соцпрограм до аналізу їхніх фактичних результатів. Не менш істотною складовою є залучення громадськості до контролю за діяльністю соціальних установ, доступність даних про бюджетні витрати та відкриті механізми прийняття рішень [8].

Отже, адресність і результативність у модернізованій соціальній політиці доповнюють одна одну. Адресність орієнтує систему на визначення реальних потреб і вразливих груп, а результативність сприяє досягненню довгострокових суспільних цілей і вимірюванню позитивних змін. Такий підхід зменшує ризики зловживань, забезпечує оптимальний розподіл ресурсів і водночас сприяє підвищенню довіри населення до державних інституцій, створюючи умови для подальшого сталого розвитку суспільства.

Так, Базюк В. резюмує в своїй статті: «для того, щоб населення схвалювало проведену соціальну політику, спрямовану на підвищення його рівня і якості життя, необхідно визначити та затвердити соціальні орієнтири суспільного добробуту, в тісному взаємозв'язку з соціальними інтересами населення, враховуючи можливості конкретних верств населення, ресурсні умови регіонів для надання доступних соціальних послуг» [2, с. 29]. Серед головних заходів впровадження принципів адресності та результативності можна виокремити:

1. Упровадження системи верифікації одержувачів соціальних виплат з використанням електронних реєстрів та цифрових технологій.
2. Перехід від «універсальної» допомоги до цільових програм, які враховують індивідуальні потреби та рівень доходів громадян.
3. Моніторинг та оцінювання ефективності окремих програм соціального захисту з подальшим коригуванням за результатами аналізу [1].

Інвестиції в людський капітал – зокрема у сфері освіти, охорони здоров'я та професійного розвитку – є основою сталого розвитку держави, адже саме вони формують фундамент для економічно активного суспільства, здатного генерувати інновації й ефективно реагувати на виклики сучасного світу. Модернізація соціальної політики в цьому напрямі передбачає не лише підтримку вразливих категорій, а й розширення можливостей для здобуття актуальних компетентностей, підвищення добробуту та соціальної мобільності кожного громадянина.

Малиновський В. наголошує, що важливим кроком є модернізація освітньої системи з урахуванням вимог ринку праці та появи нових технологій. Це означає запровадження інноваційних методів навчання, інтерактивних онлайн-курсів, гнучких форм і систематичної співпраці між закладами освіти, роботодавцями та громадськістю. Такий підхід дає змогу формувати критичне мислення, творчу ініціативу й уміння навчатися протягом усього життя. Паралельно слід підвищувати доступність і якість медичних послуг, розбудовувати інфраструктуру та впроваджувати цифрові інструменти (електронні рецепти, телемедицину, електронні карти пацієнтів) для оперативного обміну інформацією та раціональної організації процесів. За умови сприятливих економічних обставин перехід до загальнообов'язкового медичного страхування може гарантувати ширший фінансовий захист і додаткові ресурси для розвитку системи охорони

здоров'я, що водночас сприятиме дотриманню принципів соціальної справедливості та солідарності. Ще одним надважливим напрямом є розвиток програм перепідготовки та підвищення кваліфікації, а також підтримка підприємництва і стимулювання самозайнятості. Це дає змогу громадянам своєчасно реагувати на структурні зміни ринку праці, освоювати нові професії й технологічні навички, знижувати рівень безробіття та сприяти економічній активності на місцях. Сприятливі умови для малого й середнього бізнесу, доступ до освітніх ініціатив, мікрокредитів і податкових пільг створюють підґрунтя для появи нових робочих місць та інноваційних напрямів діяльності [10].

Таким чином, модернізація соціальної політики, спрямована на розвиток людського капіталу, відіграє стратегічну роль у зміцненні конкурентоспроможності держави й забезпеченні соціальної згуртованості. Успіх у цих сферах залежить від системних і скоординованих дій усіх зацікавлених сторін – держави, бізнесу й громадянського суспільства – а також від постійної готовності інвестувати в технології та потенціал людей. Це, своєю чергою, стає запорукою сталого розвитку, посилення соціальної справедливості й наближення до високих стандартів життя.

Одним із головних викликів є старіння населення, що тягне за собою зростання навантаження на пенсійну систему, соціальні та медичні служби. Уповільнення народжуваності та відтік молодшої робочої сили за кордон ускладнюють формування стабільного фінансового фундаменту для забезпечення пенсійних та інших соціальних виплат [11]. Відповідно, потрібен системний перегляд пенсійної реформи, розширення бази платників внесків та впровадження додаткових механізмів накопичення.

Міграційні процеси також впливають на соціальну політику. Заробітчани, які виїжджають за кордон, часто втрачають частину соціальних прав або потребують захисту у новому середовищі. Крім того, зростає необхідність інтегрувати у соціальні програми вимушених переселенців, біженців та інших категорій, що вимагає додаткових ресурсів і узгодженості між різними державними відомствами [14].

Певні складнощі в процесі модернізації виникають через обмеженість фінансових ресурсів. Економічна ситуація та бюджетні обмеження ускладнюють реалізацію амбітних соціальних програм. Держава змушена обирати між нагальними потребами (наприклад, виплатами субсидій, пенсій і соціальних допомог) та інвестиціями в інфраструктуру та розвиток людського капіталу. У такій ситуації необхідним є упровадження механізмів пріоритизації, коли найбільший обсяг ресурсів спрямовується туди, де можна досягти найкращого соціального ефекту [4].

Крім того, залишаються серйозною проблемою корупційні ризики, що негативно впливає на ефективність використання бюджетних коштів. Без прозорих процедур та системи підзвітності навіть найкращі реформаторські ініціативи можуть зіштовхнутися з опором на етапі реалізації.

Також вагомим механізмом стримування реформ в соціальній політиці є інституційна інерція та опір змінам. У процесі модернізації соціальної політики держава часто стикається з інституційною інерцією – небажанням або неспроможністю державних структур швидко реагувати на зміни. Надмірна зарегульованість, відсутність гнучкості у правовому полі, складні бюрократичні процедури гальмують впровадження нових методів управління та підходів до надання соціальних послуг. Опір реформам може також проявлятися з боку громадян, які побоюються втрати вже набутих прав або зменшення соціальних гарантій [9, с. 167].

Розглядаючи перспективи та рекомендації щодо модернізації соціальної політики виділяють процеси посилення цифровізації та інноваційних технологій, розбудову партнерства між державою, бізнесом та громадським сектором, регіональний підхід та децентралізація управління, а також зміцнення ролі громадянського суспільства. В умовах четвертої промислової революції цифрові технології відкривають широкі можливості для підвищення прозорості, адресності та ефективності соціальної політики [13]. Зокрема, створення Єдиного соціального реєстру з персоніфікованими даними про кожного громадянина дасть змогу:

1. Оптимізувати процес надання соціальних послуг, усуваючи дублювання та зловживання.
2. Швидше приймати рішення на основі аналітики та великих масивів даних (Big Data).
3. Поліпшити контроль за витратами та покращити якість моніторингу.

Також перспективними є технології блокчейну, що можуть забезпечити надійність і захищеність даних у соціальній сфері, та мобільні додатки, які спрощують доступ громадян до інформації та дозволяють швидко оформлювати необхідні документи [3].

Для успішної реалізації соціальних програм необхідно налагоджувати тісні партнерські зв'язки з бізнесом та громадським сектором. Публічно-приватне партнерство дає змогу:

1. Залучати додаткові фінансові й організаційні ресурси для розвитку інфраструктури соціального захисту.
2. Активізувати інноваційний потенціал завдяки приватним ініціативам та конкуренції.
3. Підвищувати прозорість та підзвітність через залучення громадських організацій до моніторингу та оцінювання ефективності соціальних проєктів.

Ефективна соціальна політика має враховувати регіональні особливості та потреби місцевих громад. Децентралізація, що передбачає розширення повноважень органів місцевого самоврядування, допомагає:

1. Гнучкіше реагувати на локальні виклики та краще розподіляти ресурси.
2. Залучати громади до процесу ухвалення рішень, що підвищує ефективність політики та її прийняття населенням.
3. Стимулювати конкуренцію між регіонами в напрямі кращого використання можливостей і впровадження інновацій [2].

Сформоване громадянське суспільство є важливим чинником підтримки та контролю за здійсненням державної соціальної політики. Неприбуткові організації, профспілки, асоціації роботодавців та інші об'єднання можуть:

1. Вчасно виявляти проблеми й недоліки у наданні соціальних послуг.
2. Пропонувати конкретні рекомендації та альтернативні рішення.
3. Залучати додаткові ресурси (волонтерські, благодійні, інформаційні) для підтримки соціальних ініціатив [1].

Висновки. Модернізація національної соціальної політики – це багатовимірний процес, який вимагає чіткої стратегічної візії, політичної волі та синергії зусиль держави, приватного сектору та громадянського суспільства. Такий підхід дає змогу не лише оперативно реагувати на мінливі внутрішні та глобальні виклики, а й послідовно формувати умови для довгострокового розвитку країни. Ключові вектори модернізації включають зміцнення інституційних засад, запровадження адресних програм соціального захисту, розвиток людського капіталу та вдосконалення управлінських механізмів. Одночасно з цим Україна стикається з рядом системних обмежень – демографічними та міграційними тенденціями, недостатністю фінансових ресурсів, інституційною інерцією й відсутністю сталих традицій соціального діалогу. Усе це потребує комплексних, скоординованих і науково обґрунтованих рішень.

Щоб досягти позитивних змін у соціальній сфері, необхідно усвідомлено та систематично використовувати можливості цифрових технологій, оскільки діджиталізація дає змогу підвищити прозорість, зменшити корупційні ризики і покращити зворотний зв'язок зі суспільством. Важлива роль також належить приватному сектору, який може доповнювати державні зусилля шляхом державно-приватного партнерства та впровадження інновацій у наданні соціальних послуг. Регіоналізація й децентралізація дозволяють враховувати локальні особливості й потреби громад, а залучення громадських організацій та експертного середовища забезпечує додатковий ресурс контролю, консультацій і формування довіри між владою та суспільством.

Ефективне застосування цих механізмів і принципів сприятиме збалансованому соціально-економічному розвитку, зменшенню соціальної нерівності й маргіналізації окремих груп, а також посиленню загальної стійкості держави. При цьому один із найважливіших вимірів модернізації – це створення привабливого середовища для інвестування у людський капітал і налагодження соціального партнерства. Досягнення європейських стандартів життя потребує формування нової культури управління, орієнтованої на результат і дотримання принципів соціальної справедливості, прозорості й відповідальності.

Загалом, на тлі глобальних викликів і внутрішніх трансформацій модернізація соціальної політики набуває вирішального значення для національної конкурентоспроможності

та суспільної згуртованості. Здатність держави гнучко інтегрувати успішні європейські практики, оптимально використовувати наявні ресурси й забезпечувати належний соціальний захист є показником її спроможності вистояти в умовах глобальних криз і сприяти сталому розвитку. Від того, наскільки глибоко та комплексно реалізовуватимуться реформи, залежить і рівень довіри до державних інституцій, і можливості для подальшого зростання добробуту суспільства. Модернізація стає не просто інструментом вирішення соціальних проблем, а й базисом для побудови демократичної, інклюзивної і процвітаючої спільноти, що успішно рухається до європейських стандартів життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк В., Грабар Е. Взаємодія влади з організаціями громадянського суспільства в сучасних умовах. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія : Державне управління*. 2024. № 3 (21). С. 223-232. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/handle/316497/50062>
2. Базюк В. Особливості надання соціальних послуг та формування соціальної політики держави в сучасних умовах. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ*. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. Вип. 163. С. 23-30. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb8_163.pdf#page=23
3. Блінова Г. Механізм адміністративно-правового регулювання використання інноваційних технологій у соціальній сфері. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3 (124). С. 130-139. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12185>
4. Власенко Р., Яценко Л. Соціальні ризики України в умовах війни та повоєнного відновлення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-07-01>
5. Гальченко М. Стратегія перемоги: національна еліта та модернізація України. *Педагогічна інноватика : ідеї, реалії, перспективи*. 2024. № 1 (32). С. 7-12. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741898>
6. Головка В. Особливості модернізації державної політики соціального захисту в умовах європейської інтеграції України. Публічне управління у сфері цивільного захисту : освіта, наука, практика : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (29 березня 2024 р.). Харків : НУЦЗУ. 2024. С. 151-153. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/19977>
7. Зігунова І., Ксенофонтowa М. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності. *Європейська наука : Інтелектуальний та технологічний потенціал ХХІ століття*. 2023. № sge23-02. С. 45–59. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-23-02-016>
8. Куртакова Г. Проблеми соціального партнерства в Україні. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXXVII Міжнародної науково-практичної конференції. м. Ольборг (Данія): ГО «ВАДНД», 07 жовтня 2023 р. С. 73-75 URL: <https://surl.li/heelkh>
9. Линдюк С. Модернізація публічного управління в системі забезпечення соціальної безпеки України : дис. ...доктора філософії : 281. Київ. 193 с. URL: <https://idundcz.dsns.gov.ua/upload/2/1/9/4/8/4/7/2-dis-lyndiuk.pdf>
10. Малиновський В. Наукові засади процесу формування державної соціальної політики. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2023. № 1. С. 17-22. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-1-3>
11. Маршавін В.М., Кицак Т.Г., Василенко А.О. Модернізація ринку праці на засадах концепту соціальної відповідальності як базова умова відновлення України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. С. 1-7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-07-02>
12. Петькун С. Соціальна політика в системі публічного управління: забезпечення рівного доступу до соціальних послуг. *Публічне управління і політика*. 2024. № 2. С. 9–20. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2024.2.02>
13. Терновська В., Гончаренко О. Перспективні напрями упровадження соціального партнерства у систему надання соціальних послуг населенню. Соціальна підтримка сім'ї та дитини

у соціокультурному просторі громади: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 червня 2024 року, м. Суми). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка. С. 247-250. URL: <https://surl.li/pwudxi> <https://sr->

14. Ярова Л. В. Соціальна політика в Україні: між європейськими стандартами та викликами воєнного стану. *Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу* : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишинев – м. Одеса, 17 – 18 жовтня 2024 р.) Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 57-60. URL: <https://surl.pg/qglskk>

REFERENCES

1. Antoniuk V., Hrabar E. (2024). Vzaiemodiia vlady z orhanizatsiiamy hromadianskoho suspilstva v suchasnykh umovakh [Interaction of the authorities with civil society organizations in modern conditions]. *Aktualni pytannia u suchasni nautsi. Serii: Derzhavne upravlinnia* 3(21), 223–232. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/50062> [in Ukrainian].

2. Bazyuk V. (2023). Osoblyvosti nadannia sotsialnykh posluh ta formuvannia sotsialnoi polityky derzhavy v suchasnykh umovakh [Peculiarities of providing social services and shaping the state's social policy in modern conditions]. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva "VATRA" Vinnytskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu DTEU* (163), 23–30. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb8_163.pdf#page=23 [in Ukrainian].

3. Blinova H. (2023). Mekhanizm administrativno-pravovoho rehuliuвання vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u sotsialnii sferi [The mechanism of administrative and legal regulation of the use of innovative technologies in the social sphere]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav.* 3(124), 130–139. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12185> [in Ukrainian].

4. Vlasenko R., Yatsenko L. (2023). Sotsialni ryzyky Ukrainy v umovakh viiny ta povojennoho vidnovlennia [Social risks of Ukraine in the conditions of war and post-war recovery]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia.* 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-07-01> [in Ukrainian].

5. Halchenko M. (2024). Stratehiia peremohy: natsionalna elita ta modernizatsiia Ukrainy [Strategy of victory: The national elite and the modernization of Ukraine]. *Pedahohichna innovatyka: idei, realii, perspektyvy*, 1(32), 7–12. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741898> [in Ukrainian].

6. Holovko V. (2024). Osoblyvosti modernizatsii derzhavnoi polityky sotsialnoho zakhystu v umovakh yevropeiskoi intehtratsii Ukrainy [The peculiarities of modernizing the state social protection policy in the context of Ukraine's European integration]. In *Publichne upravlinnia u sferi tsyvilnoho zakhystu: osvita, nauka, praktyka: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi nauково-praktychnoi internet-konferentsii (29 bereznia 2024 r.)*. (pp. 151–153). Kharkiv: NUTSZU. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/19977> [in Ukrainian].

7. Zihunova I., Ksenofontova M. (2023). Sotsialne partnerstvo yak instrument formuvannia sotsialnoi vidpovidalnosti [Social partnership as a tool for forming social responsibility]. *Yevropeiska nauka: intelektualnyi ta tekhnolohichniyi potentsial XXI stolittia*, sge23-02, 45–59. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-23-02-016> [in Ukrainian].

8. Kurtakova H. (2023). Problemy sotsialnoho partnerstva v Ukraini [The problems of social partnership in Ukraine]. In *Suchasni aspekty modernizatsii nauky: stan, problemy, tendentsii rozvytku: materialy XXXVII Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii (07 zhovtnia 2023 r., m. Olborh (Daniia))*. (pp. 73–75). NGO "VADND." URL: <https://surl.li/heelkh> [in Ukrainian].

9. Lyndiuk S. (n.d.). Modernizatsiia publichnoho upravlinnia v systemi zabezpechennia sotsialnoi bezpeky Ukrainy: dysertatsiia doktora filosofii (281) [Modernization of public administration in the system of ensuring social security of Ukraine: PhD dissertation (281)]. 193 p. URL: <https://idundcz.dsns.gov.ua/upload/2/1/9/4/8/4/7/2-dis-lyndiuk.pdf> [in Ukrainian].

10. Malynovskyi V. (2023). Naukovi zasady protsesu formuvannia derzhavnoi sotsialnoi polityky [Scientific foundations of the process of forming state social policy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy.* 1, 17–22. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-1-3> [in Ukrainian].

11. Marshavin V. M., Kytsak T. H., & Vasylenko A. O. (2023). Modernizatsiia rynku pratsi na zasadakh kontseptu sotsialnoi vidpovidalnosti yak bazova umova vidnovlennia Ukrainy

[Modernization of the labor market based on the concept of social responsibility as a fundamental condition for Ukraine's recovery]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*, 7, 1–7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-07-02> [in Ukrainian].

12. Petkun S. (2024). Sotsialna polityka v systemi publichnoho upravlinnia: zabezpechennia rivnoho dostupu do sotsialnykh posluh [Social policy in the public administration system: Ensuring equal access to social services]. *Publichne upravlinnia i polityka*. 2, 9–20. DOI: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2024.2.02> [in Ukrainian].

13. Ternovska V., Honcharenko O. (2024). Perspektyvni napriamy uprovdzhennia sotsialnoho partnerstva u systemu nadання sotsialnykh posluh naselennyu [Prospective directions for implementing social partnership in the system of providing social services to the population]. In *Sotsialna pidtrymka simi ta dytyny u sotsiokulturnomu prostori hromady: materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (04 chervnia 2024 roku, m. Sumy)*. (pp. 247–250). Sumy: SumDPU imeni A. S. Makarenka. URL: <https://surl.li/pwudxi> [in Ukrainian].

14. Yarova L. V. (2024). Sotsialna polityka v Ukraini: mizh yevropeiskymy standartamy ta vyklykamy voiennoho stanu [Social policy in Ukraine: Between European standards and the challenges of martial law]. In *Posylennia konsolidatsii suspilstva ta roli liudskoho kapitalu na shliakh vstupu Ukrainy ta Respubliky Moldova do Yevropeiskoho Soiuzu: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyshyneu – m. Odesa, 17–18 zhovtnia 2024 r.)*. pp. 57–60. Odesa: Vydavnychy dim “Helvetyka”. URL: <https://surl.gd/qglskk> [in Ukrainian].

Zaporozhchenko Oleksii Volodymyrovych

PhD in Philosophy,

Associate Professor of the Department of Law and Social Work

Izmail State University of Humanities

12, Illi Ripyna str., Izmail, Ukraine

orcid.org/0000-0003-0496-2605

Sadova Svitlana Olehivna

teacher of the Department of Law and Social Work

Izmail State University of Humanities

12, Illi Ripyna str., Izmail, Ukraine

orcid.org/0000-0001-7268-9001

MODERNIZATION OF NATIONAL SOCIAL POLICY: PRIORITIES, CHALLENGES, AND PROSPECTS

Relevance of the problem. The article highlights the key aspects of modernizing national social policy in the context of dynamic global changes and internal socio-economic transformations. The authors emphasize that the effective functioning of the social protection system requires a comprehensive approach based on transparency, efficiency, and targeting. The study provides a detailed examination of institutional strengthening, which involves improving social program management mechanisms and coordinating actions among various governmental bodies. A significant challenge remains the impact of demographic trends driven by population aging and active migration, which place additional pressure on the pension system and heighten the need for implementing effective accumulative and insurance mechanisms.

Purpose and objectives. The research aims to identify the key directions for modernizing national social policy, assess the effectiveness of existing social programs and their management mechanisms, determine the major challenges facing the social sector in Ukraine, and develop recommendations for improving social protection efficiency and human capital development.

Research Methods: A comparative analysis aimed at juxtaposing Ukrainian and international experiences in the modernization of the social sector; a systemic approach that allows for examining the interconnection between institutional reforms, economic factors, and social policy; and an expert evaluation method based on the conclusions of scholars and practitioners regarding the effectiveness of social reforms.

Results of the study. *It has been determined that the effectiveness of social protection can be enhanced through institutional strengthening, the improvement of management mechanisms, digitalization, and the creation of a unified information space. Key challenges have been identified, including demographic changes, population aging, active migration, and financial constraints, which complicate the implementation of social programs.*

The study confirms the importance of partnerships between the state, business, and civil society in the implementation of social initiatives, as such collaboration facilitates the attraction of additional resources and increases policy effectiveness.

Key words: *modernization, social policy, efficiency, social protection, digitalization, targeting, partnership, innovation.*